

„Lehet, hogy zsidó vagyok, de nem tudok róla!”

A fiatal népdalénekes generáció egyik meghatározó alakja, 1978-ban született Budapesten. A nyolcadik kerületben cseperedett fel, innen hozta csipetnyi vagányságát, ami egy tengelice hangjával és szelídségével párosul. Az élő népzenevel csak 18 éves korában találkozott, addig archív felvételek énekeseit, muzikusait vagy a profi táncházas előadókat hallgatta. Érettségi után egy évig munkatársa volt a Pávai István-Kelemen László vezette Utolsó óra elnevezésű népzene gyűjtő programnak, melynek során számos énekes-adatközlő repertoárját rögzítette. 2009. június 23-án a Jeruzsálem Színház 700 fős, Henry Crown termében lépett fel zenekarával. Óriási sikere volt. Németh Ványi Klári készített interjút Szalóki Ágival.

Honnan jön a zene iránti fogékonyságod?

Otthonunkban mindig szólt a muzsika, sőt az autónkban is. Körülvett a dal. Természetes volt számomra az éneklés. A muzikalitást apukámtól, a nyitottságot, fogékonyságot más etnikumok kultúrájára anyukámtól kaptam.

Egyre több újságíró érdeklődik szüleid különböző világlátásáról, politikai nézeteiről. Sokszor szóba kerül fellépésed a Magyar Gárda megalakulása ellen tartott gyűlésen. A HVG zsidó tematikájú estjeid kapcsán arról faggatott, hogy „direkt hívod-e ki magad ellen a sorsot”. Nem unod még ezeket az állandóan visszatérő kérdéseket?

Unom vagy nem, az biztos, hogy nagyon meg kellett tanulnom bánni a szavakkal. A szavaknak súlya van. Meggondolom, mit mondok, nyilatkozom. Egész eddigi életemben fő feladatként azt kaptam, hogy helyesen döntsek különböző választási helyzetekben. Szüleim válásában nagy szerepet játszott egymástól távol álló világnézetük, politikai beállítottságuk. Gyerekként nehéz volt megértenem, összeegyeztetnem ezeket. Később az ő különböző világnézetükből megőriztem a számomra értékekkel bírót és kialakítottam a saját világszemléletemet. Felnőttem, függetlenné váltam. A zenénket nem a saját nációnk, hanem az emberségünk kifejezésére használjuk. Az, hogy milyen rendezvényeken lépek fel, kinek adok jótékonysági koncertet, milyen civil kezdeményezésű ügy mellé állok, elárulja, hogyan gondolkodom bizonyos dolgokról.

Mostanában divat, különböző popzenei feldolgozásokban népdalmotívumokkal magyarkodni, lobogtatni a piros-fehér-zöldet. Néhányan a népdalt a nacionalisták kiváltságának tartják. Te egészen másként énekelsz. Miért?

Nagyon sok erdélyi barátom van. Ők őszintén élik meg magyarságukat, távol az anyaországtól. Igazi, mély ragaszkodással őrzik a nyelvüket, dalaikat. Sokat tanultam tőlük. Népdalgyűjtéseim során melegszívű, barátságos, énekes asszonyokkal találkoztam. A dalaik által részese lettem más emberek életének. Dalaimon keresztül, hallgatóim is életem részévé válnak. Közös élményekből, közös akaratból, közös álmokból táplálkozunk. Ahány ember, annyi kultúra. Egyébként most én is egy popzenei produkción dolgozom Borlai Gergővel. Igazi magyar produkción. Puritán népzene. Ez se lesz a VIVA tévén.

2008-ban Volt egyszer volt egy kis zsidó címmel jelent meg a Gryllus testvérekkel közös CD-tek. Hogy találkoztál a jiddis népdalokkal?

A történet gyerekkoromig nyúlik vissza. Kányádi Sándor 1988-ban találta meg ezeket az erdélyi vagy kelet-európai jiddis népdalokat, lefordította őket magyarra, így állított emléket a szülőfalujából elhurcolt zsidóknak. Almási István kolozsvári népzene kutató jegyezte le a szövegek kottáját. A versfordítással és a meglévő kottával együtt Kányádi Sándor felkereste Gryllus Dánielt, és megszólaltatták a dalokat. 1990-ben Tihanyi Szilvia közreműködésével jelent meg először a lemez. Mi pedig mindig ezt hallgattuk és énekeltük az autóban. A kedvencem volt. Betéve tudtam az összes dalt. Évek múlva aztán megkerestem Danit, és megkértem, hogy élesszük fel az anyagot. Kórusban énekelünk. Teljesen a hangunkra kell hagyatkoznunk. Itt csupán egy szólam vagyok, amit kifejezetten nőnek kell énekelni, mert a női sorsról szól. Különleges produkció ez, hiszen általában szent helyeken adjuk elő, zsinagógákban, templomokban. Megszentelődnek ezek a dalok és átítatódnak emlékezéssel.

Jeruzsálemben mégis a Hallgató című lemezedről énekeltél.

A Volt egyszer volt egy kis zsidót ajánlottam elsőként. De azt nem kérték. Izraelben kialakult egy olyan magatartás, ami elutasítja azt a kultúrát, amiből ezek a kelet-európai jiddis népdalok születtek. Fájdalmas emlékeket idéz fel bennük, érthető, hiszen ez a kultúra meghalt. Megölték a haláltáborokban. A dalok képviselői mind halottak.

Te visszaéneklek őket közénk?

Igen. Olyan kincs, gyönyörűség ez, amit meg kell mutatnunk. Összehozza az embereket, zsidókat és nem zsidókat. Együtt hallgatják, és együtt emlékeznek.

Honnan a kötődésed a zsidó kultúrához?

Lehet, hogy zsidó vagyok, de nem tudok róla?!

Németh Ványi Klári

http://elofolyoirat.blog.hu/2010/06/19/lehet_hogy_zsido_vagyok_de_nem_tudo_k_rola)